

УДК 338.912.3

М.В. Римар, У.З. Ватаманюк

Український державний лісотехнічний університет

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАХОДІВ ТА НАУКОВО-ТЕХНІЧНИХ ПРОЕКТІВ ЛЬВІВСЬКОГО РЕГІОНУ

© Римар М.В., Ватаманюк У.З., 2002

Одним з найактуальніших питань державної інноваційної політики є діяльність Державного інноваційного фонду України та його регіональних відділень.

One of the most actual questions in state innovation politics is the activity of the State Innovation Fund, which means are included to the incomes and outcomes of the State budget of Ukraine.

Складовою реформування економіки є зміна національної інноваційної системи, що полягає у створенні фінансових механізмів для її регулювання і підтримки. Вони повинні бути адекватними ринковій економіці та, насамперед, тим умовам, в яких перебуває сьогодні наша держава. Одним з таких механізмів регулювання є здійснення принципово нової бюджетної політики щодо фінансування інноваційних проектів. Обговорюючи питання матеріального забезпечення науково-технічної сфери державою, важливо не лише передбачити видатки на неї, а й вирішити можливості їх збільшення та своєчасної виплати.

Розглянемо бюджетне фінансування Львівського регіонального відділення Української державної інноваційної компанії – правонаступника Львівського регіонального відділення Держіннофонду України. За період з 1995 до 1999 рр. для своєї основної діяльності: фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, заходів щодо освоєння нових технологій та виробництва нових видів продукції (робіт, послуг) Львівське регіональне відділення Державного інноваційного фонду України одержало асигнування з держбюджету в сумі 37537,57 тис. грн. Для своєї діяльності ця установа використала практично 95 % цієї суми [табл. 1].

До 1997 року асигнування здійснювались у загальному порядку. З 1998 року у звітних даних цієї установи виведений реєстр бюджетних надходжень. Це кошти Держказначейства, Брокбізнесбанку, місцевого бюджету, повернені та інші кошти [табл. 2].

У 1995 – 1996 рр. видатки по бюджетних коштах були меншими за надходження. Це пояснюється завершенням формування статутного фонду Львівського регіонального відділення Держіннофонду України. 1997 та 1998 роки навпаки, характеризуються більшими фактичними видатками, ніж реальними надходженнями бюджетних коштів. Така ситуація можлива за рахунок їх залишку на кінець попередніх років. Проте видатки бюджетних коштів установою, згідно із звітними документами, не спрямовуються виключно на формування її статутного фонду.

Таблиця 1

**Використання кошторису Львівського регіонального відділення
Державного інноваційного фонду України з бюджетних асигнувань, тис.грн**

Роки	Затверджений по доходах Державний бюджет України	Затверджений по видатках Державний бюджет України	Надходження до ДФ України, затвержені Держбюджетом	Видатки ДДФ України, затвержені Держбюджетом	Львівське регіональне відділення ДДФ України		
					Асигнування з ДБ, передбачено	надійшло	фактичні видатки
1995	14 411 266, 185	17726935,934	40441	40441	3900	5376,18	5143,877
1996	23 908 647, 0	46174540,0	208000	208000	5000	7059,701	6505,475
1997	21 660 253, 5	27411474,5	228 000	228 000	6700	4341,25	4027,831
1998	21 101 050, 9	24481773,9	403935	403935	6359,809	4142,186	4307,384
1999	23 895 260, 8	25135260,8	739940	739940	17539,8	17618,253	17502,675
2000	33 946 526, 9	29508025,6	-	-	-	-	-
2001	41 990 788,5	41990788,5	-	-	-	-	-

**Використання кошторису Львівського регіонального відділення
Державного інноваційного фонду України з бюджетних асигнувань
1998,1999 рр. за джерелами їх надходжень**

Роки	1998	1999	Всього
Статті кошторису	Кошти Держскарбниці		
Асигнування	85817	215800	301 617
Надійшло за рік	93957	153704	247 661
Фактичні видати	90986	138191	229 177
	Фінансування через Брокбізнесбанк		
Асигнування	2 270 000	16 933 000	19 203 000
Надійшло за рік	2 270 000	16 933 000	19 203 000
Фактичні видатки	2 270 000	16 933 000	19 203 000
	Кошти місцевого бюджету		
Асигнування	-	-	-
Надійшло за рік	-	22	22
Фактичні видатки	-	22	22
	Повернені кошти		
Асигнування	248 418	391 000	639 418
Надійшло за рік	248 418	510 633	759 051
Фактичні видати	248 418	423 171	671 589
	Інші кошти		
Асигнування	375 574	-	375 574
Надійшло за рік	1529811	20 894	1550705
Фактичні видати	1697980	8 291	1706271

Протягом 1995 та 1996 років Держбюджетом для Львівського регіонального відділення Державного інноваційного фонду України було виділено, відповідно 3900 і 5000 тис. грн. Ці суми є меншими за реальне надходження бюджетних коштів на рахунок цієї установи. Частково така ситуація пояснюється тим, що у 1995 році, згідно із Законом України “Про Державний бюджет України на 1995 рік” [1] Верховна Рада постановила затвердити надходження до Державного інноваційного фонду в сумі 31000 тис. грн. З урахуванням підсумків виконання Держбюджету України за дев’ять місяців 1995 року вступив в дію Закон “Про внесення змін і доповнень до Закону України” “Про державний бюджет України на 1995 рік”, статтею другою котрого зумовлено збільшення надходжень та видатків, відповідно, на 634276,15 тис. грн., 275945 тис. грн, у тому числі надходження та видатки Державного інноваційного фонду на 9441 тис. грн. У статті четвертій цього закону, зокрема, вказано, що ця сума спрямовується на фінансування науки [2]. Видатки та

надходження Держіннофонду становлять, відповідно, 0,23 % то 0,28 % затвердженого по видатках та надходженнях Держбюджету України на 1995 рік.

У 1996 році переважаюча сума реального фінансування над запланованими асигнуваннями з Державного бюджету [3] пояснюється тим, що на фінансування національних міжгалузевих, галузевих та регіональних програм серед видатків Державного інноваційного фонду України передбачено 10000 тис. грн. У 1996 році частка доходів та видатків Держіннофонду зросла і становила відповідно 0,45 % та 0,87 % від усіх видатків та надходжень, затверджених Державним бюджетом України на 1996 рік. Ця ситуація відображає позитивну тенденцію: “активізувалися зусилля у забезпеченні умов для розробки і широкого впровадження конкурентоспроможних технологій, наукомісткої продукції та посиленні впливу інноваційних факторів на структурну перебудову економіки” [4].

Розглянемо грошові надходження до Львівського регіонального відділення Державного інноваційного фонду України з Держбюджету у 1997 році. З табл. 1 видно, що 1997 та 1998 роки характеризуються часткою реальних надходжень, яка є меншою від запланованої, і становить, відповідно, 4341,25 тис. грн. та 4142,186 тис. грн. проти 6700 тис. грн. та 6359,809 тис. грн. Це частково можна пояснити дією до 27 червня 1997 року Закону України “Про порядок фінансування видатків з Державного бюджету України у 1997 році” до прийняття Закону України “Про Державний бюджет України на 1997 рік” [5]. Відповідно до статті 28 закону про бюджетну систему та для забезпечення безперебійного фінансування поточних витрат з бюджету в 1997 році, до прийняття Закону про Державний бюджет на цей рік, Верховна Рада постановила, що до його затвердження, поточні витрати, за винятком тих, що не передбачені проектом Державного бюджету України на 1997 рік, фінансуються пропорційно до надходжень в бюджет у межах середньомісячних видатків 1996 року з урахуванням індексу зростання цін на споживчі товари та послуги. З прийняттям Державного бюджету на 1997 рік сума в розмірі 228000 тис. грн. передбачена для видатків та надходжень до Державного інноваційного фонду [6], це становить, відповідно 0,83 % та 1,10 % від усіх видатків та доходів Держбюджету України, затвердженого на 1997 рік. Частка фінансування Інноваційного фонду, порівняно з минулими роками, збільшується. З затвердженої суми видатків 20000 тис. грн. передбачалося на забезпечення виробництва зернозбиральних комбайнів і 6000 тис. грн. – на виробництво антибіотиків [6]. Проте серед проектів, профінансованих у 1997 році Львівським регіональним відділенням Державного інноваційного фонду, з цієї тематики не було жодного.

З прийняттям Закону “Про Державний бюджет України на 1998 рік” [7] серед його доходів по основних видах надходжень, надходження до Державного інноваційного фонду встановлено в сумі 923935 тис. грн., його видатки, затвержені Держбюджетом на цей рік – 403935 тис. грн., що становить, відповідно, 4,38 % і 1,65 % всіх доходів і видатків, затверджених Державним бюджетом України на 1998 рік і є більшим порівняно з минулими роками. Питома вага надходжень до Держіннофонду становила відповідно 3,1 % і 2,94 % усіх доходів та видатків, затверджених Державним бюджетом України на 1998 рік. Проте необхідно зауважити, що порівняно з попередніми роками відсоток видатків Інноваційного фонду надалі збільшується, а відсоток його грошових надходжень не є високим.

Згідно із законом України “Про Державний бюджет України на 1999 рік” [8], було встановлено, що кошти від повернення у 1999 році позичок, наданих Державним інноваційним фондом підприємствам і організаціям для виконання інноваційних проектів, зараховуються до Державного бюджету України як надходження до цього фонду і спрямовуються на інноваційну діяльність та підтримку малого підприємництва у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Львівське регіональне відділення Держіннофонду у 1999 році одержало, порівняно з попередніми роками, найбільшу суму коштів 17618,253 тис. грн., що становило 2,38 % від загальної суми надходжень до Державного інноваційного фонду України, затверджених Держбюджетом у цьому році.

Сьогодні ситуація змінилася – у 2000, 2001, 2002 рр. дотацій з бюджету для регіональних відділень Державної інноваційної компанії, правонаступника Держіннофонду, не було. Сьогодні ніякої підтримки науково-технічних проектів Львівське регіональне відділення Державної інноваційної компанії не здійснює, оскільки не є фінансово-кредитною банківською установою.

Розглянувши державні дотації на розвиток інноваційної діяльності Львівщини і враховуючи те, що Держіннофонд розподіляв їх централізовано, зауважимо, що надалі державна політика щодо фінансування нових технічних проектів вимагає абсолютно нової законодавчої бази.

Для їх фінансування більшою мірою повинні залучатись кошти іноземних держав, частка котрих сьогодні становить лише 9 % у загальному обсязі фінансування науково-технічних робіт [9]. Віддаючи належне бюджетним асигнуванням, залученню іноземних коштів для підтримки та розвитку інноваційної діяльності, зауважимо, що головним джерелом фінансування має бути виробництво. Зростання обсягів застосування нових науково-технічних проектів у виробництві, а також обсягів їх замовлень в майбутньому не лише вирішуватиме проблему оптимізації структури джерел фінансування, але й одночасно сприятиме підвищенню рівня наукомісткості вітчизняного виробництва та його конкурентоспроможності.

1. Закон України “Про Державний бюджет України на 1995 рік” / Урядовий кур’єр, 1995. – № 62 – 63. – С. 8. 2. Закон України “Про внесення змін і доповнень до Закону України “Про державний бюджет України на 1995 рік” № 476/95 - ВР. 3. Закон України “Про Державний бюджет України на 1996 рік” / Урядовий кур’єр, 1996. – № 65-66. – С. 10 – 11. 4. Марчук Є. Справжній господар не може безкінечно жити в борг / Урядовий кур’єр, 1996. – № 35-36. 5. Закон України “Про порядок фінансування видатків з Державного бюджету України у 1997 році” до прийняття Закону України “Про Державний бюджет України на 1997 рік” №580/96 - ВР // Відомості Верховної Ради, 1997. – № 6. – С. 79. 6. Закон України “Про Державний бюджет України на 1997 рік” № 404/97 - ВР. 7. Закон України “Про Державний бюджет України на 1998 рік” № 796/97 - ВР. 8. Закон України “Про Державний бюджет України на 1999 рік” № 378 - XIV // Відомості Верховної Ради України, 1999. – № 8. – С. 59. 9. Наукова та інноваційна діяльність Львівщини: Львівське обласне управління статистики; Львів, 2001.